

Orgaan
van de Bond van
Arbeiders-
Esperantisten FLE

Laborista

Esperantisto

In het gebied van de Nederlandse taal

Redactie en Secretariaat van de Bond van Arbeiders-Esperantisten: Nepveustraat 33 II, Amsterdam-17, telefoon (020) 82177
Penningmeester F.L.E., Wingerdweg 53, Amsterdam-19, postgiro 331133 - Boekendienst F.L.E., Marnixstraat 57, Haarlem, postgiro 111278

In de zo juist voorbije maanden hebben weer vele landgenoten hun vakantie in het buitenland door gebracht. Als we de dagbladen mogen geloven — en waarom zouden we niet — zijn meer dan 2 miljoen Nederlanders uitgetrokken naar W.-Duitsland, België, Luxemburg, Frankrijk, Oostenrijk, Italië, Spanje, Griekenland, Joegoslavië, Tsjechoslowakije. Ook Denemarken, Zweden en Noorwegen werden bezocht en Israël komt ook steeds meer in trek.

Deze, ieder jaar toenemende trek naar het buitenland betekent, dat men eens wat verder wil kijken dan tot de eigen landsgrenzen. Dat men kennis wil maken met andere mensen, andere zeden en gewoonten.

Deze jaarlijkse uittocht betekent ook, dat de welvaart verhoogd is — al zijn er

Daarin zei de heer H. M. de Langen o.m. *dat de rapporten van deze konferentie in alle kerken besproken dienen te worden. Deze rapporten moeten daartoe worden vertaald. Dat zal veel tijd kosten, want het moet goed en deskundig gebeuren. Spreker hoopte, dat men een fonds of instantie zou kunnen vinden, die deze vertaling zou willen subsidiëren, want het is een vrij dure aangelegenheid.* Uit beide voorbeelden blijken duidelijk twee dingen — ten eerste, dat het gebruik van meer talen op een kongres of konferentie steeds aanleiding geeft tot misverstanden en ten tweede, dat het vertalen, hetzij direkt mondeling of achteraf schriftelijk, een zeer dure en tijdrovende zaak is.

Dat het anders kan zullen wij straks nog aantonen. Nu eerst iets anders.

voor een Nederlander nu gewoon is, dat hij helpt het Nederlandse parlement te kiezen.

In de tweede alinea zegt hij:

„Straks kan hij, als alles goed gaat, deelnemen aan verkiezingen voor een Europees parlement, dat het Europese gezag controleert en Europese wetten uitvoert. Een Nederlandse student zal in Frankrijk of Italië kunnen gaan studeren. Een Nederlandse werknemer zal in Genua of Keulen kunnen gaan wonen en werken als daar een goede boterham voor hem ligt.

Het is nog niet zo ver. Maar we zijn op weg naar Europese eenheid.

Voor het zover is, zal er nog heel wat moeten gebeuren en veranderen, ook in ons denken.”

Op pag 6 van hetzelfde katern schetst men puntgewijs de taken van de EEG volgens art. 2 van het verdrag. Als punt 5 noemt men:

„...het bevorderen van nauwere betrekkingen tussen de in de Gemeenschap verenigde Staten”.

Dat klinkt allemaal prachtig. Maar hoe stelt men zich toch vóór dat een Nederlander en een Italiaan een Europees parlement zullen kiezen? Die Nederlandse werknemer zal in Genua of Keulen zijn brood kunnen verdienen en de Italiaan in Dortmund of Leiden. Maar kunnen zij zich dan verstaanbaar maken? Of moeten wij in Europa dan een aantal talen leren? Moeten wij ons alleen maar beperken tot wat gebrabbel en gebarentaal, zoals het nu meestal gaat met de buitenlandse arbeiders? Moeten wij de eenheid van Europa bevorderen en bouwen met wat glimlachen tegen elkaar?

Jawel — nauwere betrekkingen tussen de staten. Wie vormen die staten? Zijn dat niet de volken, die moeten meespreken om de Europese integratie vrucht te doen afwerpen?

Men neme ons niet kwalijk, dat wij wel eens wat korzelig worden, wanneer wij uitlatingen als hiervoor geciteerd verneemen. Vooral ook omdat wij aannemen, dat zij, wier uitlatingen wij aangehaald hebben, kunnen weten, dat er een inter-

Het kan ook anders

velen die dit niet willen erkennen. Maar betekent het ook, dat men over het algemeen tot meer contact komt met de mensen in de bezochte landen? Ja zeker, men spreekt (?) met de pompbedienden met hotel- en cafépersoneel. En in minder prettige gevallen ook met politie, dokters en ziekenhuispersoneel. Maar waarlijk contact met de bewoners? Dat zal in de allermeeeste gevallen niet wel mogelijk zijn. Natuurlijk heeft men allerlei middelen om zijn verlangen kenbaar te maken. Maar dat heeft met een innig, levend contact net zo weinig te maken als een kinderfietsje met een automobiel. Dit moge o.a. blijken uit slechts twee voorbeelden op zondag 7 augustus j.l. opgetekend.

In de rubriek „Geestelijk Leven” van de VARA sprak prof. dr. G. Stuiveling over het Internationaal Humanistisch Kongres. Hij zei daarbij, dat *de tolken de grootste moeite hadden met de simultane vertalingen. Het Engels van bv. de Italianen was vaak onbegrijpelijk en het Frans van anderen niet te verstaan. De spreker gaf daarbij als voorbeeld het woord „religie”. Vele sprekers gaven aan dat woord steeds weer andere inhoud, hetgeen de discussie wel zeer bemoeilijkte.*

Direkt na deze uitzending hoorden wij via het IKOR een terugblik op de te Genève gehouden konferentie van de Wereldraad van Kerken „Kerk en Samenleving”.

Op 18 juni j.l. hield de Europese Beweging zijn kongres in Noordwijk. Volgens het maandblad van deze beweging „Nieuw Europa” van juni besloot de minister van economische zaken, drs. J. M. den Uyl, zijn daar gehouden rede als volgt:

„Macht zonder controle corrumpeert. Het ver van de Europese integratie zal alleen vruchten afwerpen als de volken meespreken. Daarom zal men bij het verder werken steeds nauwgezet in het oog moeten houden, dat de democratische basis waarop wij staan, niet wordt afgebroken.”

Wij sluiten ons gaarne en volkomen aan bij deze woorden van Zijne Excellentie. Maar de Europese integratie is niet een zaak van ministers en kamerleden alleen. Ook niet van leiders van bedrijven en organisaties alleen. De democratische basis waarop wij staan zal stellig afgebroken worden, wanneer men de „gewone mensen” in de volken de mogelijkheid tot meespreken onthoudt. Dit meespreken zal naar onze overtuiging alleen dan mogelijk zijn, wanneer het talenverschil is opgeheven. Pas dan ook zal een vruchtbare discussie mogelijk zijn. Of hecht men op het gebied van de talen toch meer aan het „Europa der Vaderlanden”? In de uitgave van het NVV „Scholing en Vorming” verscheen een katern „De groei naar Europese Eenheid.”

De schrijver stelt in het begin, dat het

Partoprenu Studsemajfinon de Faulhaber-fondaĵo, la 15-16an de oktobro en „De Grasheuvel”, De Genestellaan 9, Amersfoort.

(De la stacidomo aŭtobuso 4, halto Surinamelaan.) Detaloj en antaŭa L.E. Anoncu vin antaŭ oktobro.

nationale taal is. Een internationale taal, die al gedurende een reeks van jaren bewezen heeft bruikbaar te zijn voor alle gebieden des levens. Deze Internationale Taal Esperanto is eenvoudig te leren, komt dus zeker in aanmerking als gemeenschappelijke taal voor internationale ontmoetingen. Esperanto, gesproken door een Chinees, wordt door een Fransman evengoed verstaan als door een Nederlander. **Wil men eenheid bevorderen, dan dient men de invoering van een Internationale taal te bevorderen.** Een neutrale taal, die niemands bezit is en juist daar-

door eigendom kan worden van allen, die haar willen leren. Geen dure vertalingen waarvoor een subsidie nodig is. Geen simultaan-vertalingen, waar tolken nog moeite mee hebben. Een taal voor iedereen, zodat de volken **KUNNEN** meespreken. Een taal ook, die ons waarlijk internationaal doet denken.

Esperanto is niet de oplossing voor alle moeilijkheden. Het is wel een zeer belangrijk middel tot beter internationaal begrip.

Esperanto leren is werken aan internationale eenheid. Foeke de Vries.

Esperanto

internationale kongrestaal

„Toen wij onlangs het Conferentie-oord te Swanwick bezochten om nog het een en ander te regelen voor ons a.s. kongres, vond er juist een internationaal kongres van vegetariërs plaats.

Daar werd nog gebruik gemaakt van tolken voor een gelijktijdige vertaling van het gesprokene in verschillende talen. Wij kregen het prettige gevoel van superioriteit bij de gedachte dat ons kongres deze omslachtige en kostbare methode niet nodig had.”

Aldus het voorbereidende comité van het 39ste kongres van de Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten SAT, dat dit jaar gehouden werd in Engeland.

In vergelijking met de wijze waarop esperantisten gewend zijn te kongresseren, is 'n kongres waarin tolken moeten optreden, toch maar een klungelig gedoe, hoezeer wij ook bewondering hebben voor de prestatie van deze mensen: de spreker op de voet volgend te vertalen. Op een Esperanto-kongres verlopen de besprekingen echter even vlot als op een kongres, dat in onze eigen taal met uitsluitend landgenoten plaats vindt. Sprekers van verschillende nationaliteiten voeren het woord, er wordt gerapporteerd en gediscussieerd, doch er wordt niet vertaald. Er is dus rechtstreeks contact tussen sprekers en toehoorders. Er wordt gereageerd met instemming of afkeuring, met een protest of een vrolijke noot, even natuurlijk alsof ieder aan een eigentlijk kongres deelneemt.

Wie een internationaal Esperanto-kongres bijwoont, moet zich met verwondering afvragen, waarom de wereld nog altijd met de oude methode van vertalen blijft doorsukkelen, terwijl de bruikbaarheid van Esperanto reeds in een tweehonderdtal internationale kongressen en konferenties is bewezen.

Het gebruik van Esperanto zou een kongres heel wat goedkoper maken, want men moet over de kosten van tolken en technische installaties niet te licht denken: bovengenoemd vegetariërs-kongres betaalde hiervoor — schrik niet! — de som van 1600 pond sterling, dit is 16000 gulden!

Wij schudden het hoofd als wij kennis nemen van de argumenten tegen het gebruik van Esperanto als kongrestaal. Hier is er zo een, geput uit „Europese Gemeenschap”, het maandelijks orgaan van de informatie-dienst van de gelijknamige organisatie: het antwoord van de redac-

tie op honderd brieven, waarin men vroeg:

„Wanneer zullen de aanhangers van de Europese eenheid beseffen, dat het vraagstuk in wezen heel eenvoudig is? Een ieder beheerse naast zijn of haar moedertaal Esperanto!”

Welnu, de redactie is er niet verlegen mee en antwoordt:

„Het zou veel werk in de Europese instellingen gemakkelijker maken als men inderdaad beschikte over een gemeenschappelijke taal. Dat zou dan een taal moeten zijn, waarin men zich genuanceerd zou kunnen uitdrukken, een soepele heldere taal, die gedachten volledig vorm kan geven. Tot nu toe blijken nationale talen dat beter mogelijk te maken dan Esperanto. Als dat in de toekomst anders zou worden, zouden internationale organisaties ongetwijfeld de eersten zijn om daarvan te profiteren.”

Hoe komt men er bij!

En in een radio-uitzending over diezelfde Europese Gemeenschap beweerde een dame, die over het taalprobleem ondervraagd werd, dat Esperanto geen kans heeft als tussentaal te worden aangenomen, omdat het een dode taal is, een taal zonder geschiedenis, een taal zonder literatuur, een taal gemaakt door een meneer...

Voor ons, esperantisten, is dit maar de mening van „een mevrouw”, van „een redactie”, die zo kunnen zwammen omdat zij niet gehinderd worden door kennis van zaken. Als zulke lieden bovendien nog een titel dragen of een gezaghebbende positie in de maatschappij bekleden, is de gewone lezer of luisteraar geneigd te geloven, dat *die* het wel zullen weten!

Op het Esperanto-kongres in Swanwick waren ruim 300 leden van de Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten bijeen uit een 12-tal landen. Zij bezigden slechts één taal: Esperanto, niet alleen in verschillende lezingen, maar ook in hun onderlinge konversatie buiten de kongresorde, over vele onderwerpen, die hun belangstelling hadden.

Het is niet gemakkelijk iemand alleen maar schriftelijk of mondeling te over-

Nia peto verki por ĉi tiu eldono rezultis pli ol ni atendis. Sinceran dankon al la kunlaborantoj. Kio ne estas en nuna gazeto, aperos poste.

tuigen van de gelijkwaardigheid van Esperanto als kongrestaal tegenover de nationale talen, en hem de grootheid van de schepping van Zamenhof aan het verstand te brengen. Dit kan alleen door praktische ervaring. Zamenhof zei reeds in zijn openingsrede op het eerste kongres in 1905, dat ieder, die beweert, dat Esperanto onmogelijk is, naar een kongres moest komen om van zijn dwaling te genezen.

Dit is inderdaad de beste manier, maar, zo vraag ik mij af, als deze ontkenners en twijfelaars *niet* willen komen en maar blijven doorbazelen?

Dan is er nog maar één manier, n.l. die, welke in een soortgelijk geval werd toegepast door de beroemde Franse schrijver Jules Verne in een van zijn „Wonderreizen” getiteld „Robur de Veroveraar”.

In deze roman tracht de ingenieur Robur een club van ballonisten in Philadelphia te overtuigen, dat de toekomst van de luchtvaart niet behoort aan het principe „lichter dan de lucht” — dit is de ballon — maar aan het principe „zwaarder dan de lucht” — d.i. het vliegtuig. Hierover had de schrijver in 1860 een wetenschappelijke studie gepubliceerd naar aanleiding van de hélicoptèreproeven genomen door Ponton d'Amécourt en de la Landelle.

Robur werd door de ballonisten fel bestreden. Volgens hen was zo'n luchtschip een onmogelijkheid, zij lachten hem uit en het zou tot een handgemeen zijn gekomen, als Robur niet tijdig de zaal had verlaten.

Nu er niet naar hem geluisterd werd, besloot hij hen te laten *ondervinden*, dat het principe „zwaarder dan de lucht” praktisch mogelijk is. Hij liet de voorzitter en de secretaris van de ballonistenclub ontvoeren en nam hen mee op een reis om de wereld met zijn hélicoptère, die in de nabijheid van de stad was geland.

Teruggekeerd van ons succesvolle 39ste kongres in Swanwick voel ik grote neiging het voorbeeld van Robur te volgen: de twijfelaars en ontkenners van Esperanto te ontvoeren en naar onze kongressen te brengen, opdat zij zich aan de hand van de praktijk kunnen overtuigen, dat Esperanto als internationale kongrestaal mogelijk is. Het zou een propagandastunt zijn, waarover de gehele wereld zou spreken!

De droom van Jules Verne is, evenals zovele andere in zijn werken, intussen in vervulling gegaan: het principe „zwaarder dan de lucht” heeft het gewonnen: niet de ballon, maar het vliegtuig is populair geworden!

Wij zijn er van overtuigd, dat ook de schepping van die andere ziener, dr. Zamenhof, eens algemeen zal worden toegepast. Dit kan niet uitblijven, omdat de wereld eens zal moeten inzien, dat niet het principe „een of andere nationale taal als tussentaal”, noch het vertaalsysteem, doch de neutrale taal Esperanto de toekomst heeft.

Dit is voor de zoveelste maal bewezen in Utrecht op het kongres van Spoorwegesperantisten, in Swanwick op het SAT-kongres en in Budapest op het kongres van UEA, alle in dit jaar.

Tegen de praktische bruikbaarheid van Esperanto moet ieder argument het afleggen! F.F.

Al prospero kaj progreso servu FLE-kongreso

En februaro aŭ marto de la venonta jaro, multaj membroj de nia Asocio fariĝos centripetaj. Ja tiam el ĉiuj direktoj ili sin movos al la centro, la koro de nia eta lando, por partopreni en nia 46-a kongreso. Io tia postulas preparojn de la invitinta sekcio, ĉar la akcepto de kongreso estas tasko honora, kiu plenumiĝu plej eble bone.

OKK estas formita kaj je la 9-a de aŭgusto ĝi kunsidas la unuan fojon. La tasko-divido estas jena: Prezidanto: k-do de Greef; sekretario: k-do J. J. Labordus, Kenastr. 26, Utrecht. Kasisto estas k-do Levering, W. J. Bossebroekstr. 4, Utrecht. Jen la kerno, ĉirkaŭ kiu grupiĝas la aliaj funkciuloj kiel elektronoj ĉirkaŭ kerno de atomo. Ni ja estas homoj ĉiepokaj ĉu ne? Ili estas: k-do Goslinga kaj Thiel por la loĝiga servo kaj k-do Punt por gazetaro kaj propagando.

Je sabato, la 13-a de aŭgusto, OKK jam havis la unuan kunvenon kun la Asocia kern-estraro.

Kuraĝe la kamaradoj en Utrecht komencis sian laboron kaj ili esperas, ke en la longa vico de Asociaj kongresoj la venonta okupos indan lokon. De monato al monato vi estos informita pri tio kio okazis, -as kaj -os.

Por OKK

Gastoj el Afriko

En nia lastpasinta kongreso en Gent, ĉeestis afrika esperantista grupo el Belgio. Vigla korespondado inter la gvidanto de tiu grupo kaj k-do Punt sekvis kaj por niaj sekcioj ni citas parton el letero de julio:

„... Miaj lernantoj (kiuj nun jam tre flue parolas) volonte farus paroladojn, pri ilia lando ekzemple, en nederlandaj grupoj, kondiĉe ke oni pagu vojaĝkostojn kaj ke ili povus loĝi (do tranokti kaj tagmanĝi) en esperantista familio.

Por viaj estontaj klubvesperoj, festaj kunvenoj, memorigaj tagoj vi povos inviti:

Jelly Koopmans, soprano

kaj

Toos Schoonman, pianistino

kiuj kompilis tute novan programon de Esperantaj kantoj — originalaj, popular-klasikaj kaj popolkantoj.

Ili estas pretaj prezenti la programon nur kontraŭ repago de la vojaĝkostoj.

Adreso: Vendelstr. 10, Leiden.

★

Por viaj kursoj, kluboj kaj rondoj mendu la libreton:

„Kvazaŭ fabelo”

de Benata Koopmans.

Instigu la junan verkistaron (15 j), kiu mem ilustris la rakonton per belaj desegnaĵoj.

Prezo: po 2 ekz. f 2,— (unu por vi mem, unu por donaco!).

Ĝirkonto: 624347 je nomo de W. H. Koopmans, Vendelstr. 10, Leiden.

Mi pensas ke tio estus ebla, do ke iu grupo invitus unu el ili. Kompreneble tio devus okazi aŭ dum semajnfinoj, aŭ dum lernejoj ferioj.

Mi pensas ke la vojaĝo trajne ne estas tiom multekosta, kaj ke grupo el dudek personoj certe jam povus ion aranĝi, ĉu ne? Ĝi ankaŭ tre utilis ĉar ĝi montrus la grandan utilecon de nia lingvo, ĉar mi pensas ke en via lando kaj en viaj grupoj ne estas amaso da francparolantoj, ĉu ne, kaj miaj lernantoj tute ne komprenas la nederlandan lingvon....”

Ni rekomendas la ideon, kaj se via grupo deziras iniciati tian inviton, vi bonvolu skribi al s-ro P. de Smedt, Hemelstraat 67, St. Gilles-Dendermonde.

La vojo al sukceso: Laboru!

Ni volas, ke pli da homoj sciu Esperanton, mi volas enkondukon de Esperanto en la lernejojn, ni volas multe pli, favore al Esperanto, favore al pli bona mondo, helpe de Esperanto! Tio ne okazos per si

Recenzo

Monda Kulturo. Kvaronjara Revuo. Eldonita de UEA.

Redaktoro William Auld. Aŭtuno 1962-Aŭtuno 1963.

Per jena eldono U.E.A. montras, ke ĝi komprenas sian taskon internacie: kontribui al monda kulturo per riĉigo de la originala esperanto-literaturo, uzante la lingvon por idealigo de arto. La nomo de la redaktoro garantias bonan lingvon en originala uzo, precipe kun kunlaborantoj kiaj: Lapenna, Kalocsay, Boulton kaj Sadler. Sur bela papero kun multaj belaj ilustraĵoj kaj kelkaj komikaj desegnoj oni povas legi artikolojn pri: Baledo, Filmoj, Lingvistiko kaj teatro, krome oni renkontas poemojn, rakontojn kaj noveletojn.

Por la meza esperantisto, precipe la laborista, kelkaj obstakloj baras kaj malfaciligas la komprenan legadon.

Sur la dua paĝo de ĉiu ekzemplero ni trovas liston de glosoj, klarigoj de nekonataj kaj mallumaj vortoj, neologismoj. Sed ekster tiu listo oni renkontas pli novajn, nur tuj rekoneblajn por konantoj de la angla aŭ franca lingvoj, nome: fragila, klifo, demisio, oprese, hanta. La progreso kaj evoluo de la lingvo postulas la uzon kaj kreon de neologismoj, d-ro Zamenhof mem komencis tion, sed kial ne eluzi provizore Ekzemple por *sovaĝe formanĝi* mi trovis en jena revuo la vorton *vori*, dum mi en alia revuo jam trovis la uzon de alia moderna esperantisto, nome la vorton devori. Mi preferas resti fidela al Esperanto kaj uzus la verbon *lupi la manĝon*, esprimo pli klara kaj imag-apela. Strange, ke anglaj esperantistoj ne uzas tiun verbon, ĉar ĝi ekzistas en ilia propra lingvo.

La dua obstaklo estas kreata de s-ro J. Regulo, kiu lasas tutajn frazojn en la franca lingvo netradukitaj.

Entute la lingvo uzata estas korekta, escepte la stumbla kaj iom lama prozo de la rusino Zlotnikova, iom peza angla stilformo de s-ro Auld, kiu rezultigis iom torditan Esperanton, vortoj kiel *evoluiĝo*, *konvinkigi*, kaj la uzo de *aperti* kiel ne-transitiva verbo de Kalocsay. Rekomendinda estas jena revuo por interesatoj en originala Esperanto-literaturo kaj arto.

S.A.

mem, nek per grumblado ke la estraro aŭ 'oni' nenion faras. Simple, ni kune devos fari, multe. Kaj iom organizite: ĉiu en propra regiono. Kie estas distriktoj lokaj, ili interkonsente kun siaj sekcioj planu kiel propagandi por la tuta distrikto kaj kiel ĉiu sekcio aparte utilu en tio.

Kie estas lokaj kontaktgrupoj, ili konsideru kiel propagandi kune ĉe oficialaj instancoj. Kompreneble en kunlaboro kaj memstare, unualoke ni turnos nin al publiko kiun ni tradicie kalkulas al nia flanko: la sindikataj sekcioj, VARA, PvdA-sekcioj, PSP k.s. Neniu turnu sin al la registaro aŭ parlamentanoj, ĉar tiun terenon plugos FEN. Restos al ni sufiĉe da loko, kaj LEEN, katolikaj kaj protestantaj esperantistoj, ankaŭ havas sufiĉe da propagandebloj, nur iom atentu ke ni ne faru duoblan laboron.

Faru viajn mendojn por la verda monato antaŭ la unua de septembro al nia Libro-Servo: Marnixstraat 57, Haarlem. Mendoj ne sumu kelkdek cendojn, mendu iom pli kaj la afrankkostoj ne tiom influos.

Ni memorigas pri la Norda-Stelo-tago sur Tekselo, la 18-an de septembro. Vidu la junian numeron.

10a Renkontiĝo de Esperantistaj Naturamikoj en Bruselo 22-23 oktobro 1966

Anoj de SAT-Amikaro kaj Esperantistaj „Naturamikoj” renkontiĝos dum semajnfino 22/23 oktobro sub la aŭspicio de „Valonia Federacio de la Naturamikoj” en la domo „Fraternite”, 37, rue de l'Argonne, Bruselo-Midi.

Kiel kutime la programo konsistas el: kultura vespero, balo, vizito al urbo kaj muzeo, ekskurso en arbaro. Do por ĉies gusto.

Detalojn: loĝado, manĝado, fervoja rabatilo por en- kaj eksterlandanoj (valida por ĉi-lasto de 17 ĝis 28/X.; por enlandanoj, de 20 ĝis 24/X.) oni petu de s-ro M. van Aelst, 56 bd. T. Lambert, Bruselo-7.

Koran inviton al ĉiuj simpatiantoj!

Lijst van sprekers

wordt uitgegeven door FEN.

Bent U misschien degen die nog op deze lijst ontbreekt? Kunt U een boeiende lezing verzorgen hetzij in Esperanto, dan wel Nederlands (propaganda)?

Meld U dan bij ons secretariaat met vermelding van de onderwerpen die U bespreken kunt. Het adres luidt: Npveustraet 33, Amsterdam-W.

Faulhaber-fondaĵo

En la lastaj semajnoj nia Asocia kasisto ricevis mondonacojn de la sekvantaj personoj:

k-dino ter Braak, Zwolle f 2,50
k-dino Obbes, Rotterdam f 0,50
k-do Breuker, Bagum (Fr.) f 5,—
k-do Pieterse, Zwollerkerspel f 2,50

SIGAREN

MET ESPERANTO-BANDJE

25 stuks f 6,25
met verzendkosten f 7,—

D. G. GOSLINGA

Maliestraat 11, Utrecht

telefoon 030-29190 - postgiro 537731

La Asocia estraro petis al k-do Bartelmes ĉu li post la semajnfino, kiun Faulhaber-fondaĵo aranĝas la 15an kaj 16an de oktobro en Amersfoort, pretas prelegi antaŭ kelkaj el niaj sekcioj.

Li akceptis tiun inviton kaj sugestis kelkajn temojn. Sube sekvas listo da lokoj ktp., kie Bartelmes sin prezentos. Ni petas la vizitantojn, ke ili ĝustatempe estu en la salonoj.

Bonvenaj estas ankaŭ ne-FLEanoj kaj ni sugestas, ke el apudaj lokoj oni vizitu la kunvenojn.

Bartelmes jardekojn servis al SAT, li tradukis Faust, estas Lingva Komitato kaj cetere tiel konata, ke kromaj rekomendoj superfluas.

Utrecht

lundon, la 17an de oktobro, je la 20a horo en la salono de la fervojistaj esperantistoj, salono 402, Hoofdgebouw NS, Moreelsepark.

Temo: Modernaj aspektoj en Faust de Goethe.

Amsterdam

mardon, la 18-an de oktobro, je la 20a horo en salono 71, Centraal Station. (Se vi staras vizaĝe al la stacidomo eniru dekstren en la dekstra elirejo.)

Temo: Historio de la SAT-movado.

Haarlem

merkredon, la 19an de oktobro, je la 20a horo. Salono per cirkulero anoncis la sekretariino J. J. Schouten, Neptunusstraat 39, telefonnumero 02500-63784.

Temo: Historio de la SAT-movado.

Rotterdam

ĵaŭdon, la 20an de oktobro, je la 20a horo en salono de sekcio 2a, Strijensestraat 65.

Temo: Modernaj aspektoj en Faust de Goethe.

Propagandetiketoj „Esperanto, taalprobleem opgelost” 100 por f 0,45, haveblaj ĉe nia Libro-Servo. Ankaŭ diversspecaj afiŝoj estas tie haveblaj.

La programo por la inaŭguro de la Esperanto-monumento en Leeuwarden

24an de septembro (sabate):

15.30 Forveturo aŭtobuse de Hotelo Klanderij (apude de la stacidomo) al la parko.

En Hotelo Klanderij:

16.00 Inaŭguro de la monumento fare de la urbestro, s-ro W. Harmsma.

17.00 Akcepto.

18.00 Komuna manĝo (ĉefe malvarma).

19.30 Distra vespero ('Fries Kamer-Orkest' ludos; s-ro Andreo Cseh festparolados; ni kune kantos; ni amuziĝos diversmaniere; ni eventuala dancos).

Tranoktado en la sama hotelo.

25an de septembro (dimanĉe):

9.30 - 15.30 Boatekskurso tra la frisa akvlando (oni povas sidi interne).

La tuta aranĝo kostas f 20,—. Partopreno nur sabate f 6,—, nur dimanĉe (inkluzive lunĉpakedon) f 5,—.

Bonvolu baldaŭ anonci vin ĉe: S-ro W. Böttcher, Kwelderstraat 46, Leeuwarden. Oficeja tel.n-ro (05100) 28898. Poŝtkonto de F.E.R. 802623.

AMSTERDAM

Curiestraat 22hs

Je la 25a de tiu-ĉi monato septembro, dimanĉmatenon ĉirkaŭ la 10.00a horo, ni re komencos nian regulajn SAT-kunvenojn. Antaŭ la paŭzo: Post la bonveniga malfermo fare de nia prezidanto, komune ni traktos la finanĉan raporton de nia rondo por la sezono 1965/1966.

Via sekretario donos superrigardon pri la pasinta agadjaro, kaj tiam ni fiksos la programon por la venonta vintra sezono. Sugestojn, proponojn kaj komunikojn tiurilate ni bonkore akceptos!

K-do G. Roelofs diros kelkajn vortojn pri: Ĉu daŭrigi per dimanĉmatenaj SAT-kunvenoj aŭ kombini kun AKKE? (Amsterdama Kunlabor'-Komitato Esperantista). Post diskutado espereble tuja komuna decido!

Post la paŭzo: K-dino T. A. Smit-Rous raportos pri: La 39a SAT-kongreso en la angla Swanwick.

Atendas ni de la membroj kiom eble plej da aktiva kunlaboro. Nura ĉeesto de niaj kunvenoj ja estas la minimumo, kiun vi povas fari. Dum la supra programo vi almenaŭ donu vian opinion Tio estas via morala devo kiel membro. Komprenoble vi rajtas konsenti. Sed se vi ne konsentas, vi nepre devas esprimi vin!

La kunveno okazos en nia konata ejo en la konstruaĵo „De Leeuw”, Valkenburgerstraat 149, centre de nia urbo.

D. Veen, sekretario.

ROTTERDAM

2e Pijnackerstraat 12a

Por la nova sezono ni invitas vin veni al nia kunveno la 25an de septembro je la 10.30a horo en Strijensestraat 65.

Espereble kelkaj vizitintoj de la kongreso en Swanwick rakontos ion pri ĝi.

Cetere ni kune preparolos nian ĉijaran programon. Do ĝis revido je la 25a de septembro proksima!

M. Bout-van Veen, sekretariino

Sciigoj de la Radio-Servo de FEN

Estas malĝojigaj aferoj, pri kiuj ni devas atentigi vin.

1. NCRV ĉesigis la elsendojn „La Evangelio en Esperanto”, kiuj okazis la unuan lundon de ĉiu monato en la daŭro de precize 20 jaroj (okt. 1946 ĝis inkl. sept. 1966). La nova aranĝo, laŭ kiu la radio-unuiĝoj disponos pri malpli da sendtempo, estas la kaŭzo, ke oni eligis diversajn rubrikojn i.a. la esperantan.

2. AVRO ĉesigis ek de septembro la anonciadon en AVRO-bode de la ĉiulandaj Esperanto-elsendoj. La motivo estas: nova aranĝo de la tekstoj.

Ĉiu abonanto de AVRO-bode esprimu al la redakcio sian grandan bedaŭron pro la estonta manko, tiel ke oni konstata, ke tiuj rubrikoj estis multe uzataj.

Ankaŭ al la estraro de NCRV oni direktu sin pro la ĉesigo de la Esperanto-elsendoj, por ke ĝi sciu, ke estis multaj aŭskultantoj.

Sed nepre skribu nederland-lingve, alie la leteroj restos nelegataj kaj la efiko estos mala; oni rigardos nin kiel fanatikajn strangulojn.

Kaj kio restis al ni ĝis hodiaŭ? La elsendoj de VARA (Socialistaj informoj en Esperanto) kaj la mencio de ĉiuj Esperanto-elsendoj en „Vrije Geluiden” de VPRO.

Studiemateriaal:

Facile lerni Esperanton	f	1,90
La Komencanto, malnova eldono	f	3,—
Nia Lernolibro	f	3,—
Examen doen, stencilita	f	1,50
Petro (SAT)	f	1,30
Plena Vortaro, malgranda eldono	f	11,50
pli granda	f	14,50
Meulenhof-zakw.-boekje	f	4,25
Tra la Labirinto de la gramatiko, Faulhaber, bind.	f	9,75
Tra la Labirinto de la gramatiko, Faulhaber, broŝ.	f	7,50
Post la kurso	f	3,—
La Konsilanto pri la Esp. gramatiko	f	3,60
De voorzetsels	f	3,—
Fundamenta Krestomatio	f	11,25
Fundamento de Esp., nova eldono	f	12,80
Lingvo kaj Movado	f	0,95
Historia Skizo de la internacilingva ideo	f	1,50
Esperanto 60 jara	f	1,75
Esp.-literatuur in vogelvlucht	f	0,75
Boekendienst FLE, Marnixstraat 57, Haarlem, Postgiro 111278.		

Sanĝoj en la listo de rekomenditaj libroj por la M kaj S ekzamenoj:

Por diplomo M (paĝo 32 de Examen doen) forstreki:

La amo en la jaro dekmil (J. de Elola)

Palaco de danĝero (M. Wagnalls)

aldoni:

Alaska stafeto (Omelka)

Ferio kun la morto (Karl Lindquist)

Por diplomo S (paĝo 53 de Examen doen) aldoni:

Kiel akvo de l' rivero (R. Schwarz)

Fabeloj de Andersen, IV (trad Zamenhof)

Vivo kaj opinioj de majstro M'Saud (Ril-libard)

Lingvo kaj vivo (G. Waringhien)

Planlingvaj problemoj (William Gilbert)

Esperanto moderna lingvo (Setälä, Vilborg Bowitz)

Ne tiel, sed tiel ĉi (F. Faulhaber)

Zamenhof (Marjorie Boulton)

Por la diplomo E oni devos legi tekston el unu el la sekvantaj verkoj:

Esperanta Krestomatio (ne plu havebla, sed multaj esperantistoj posedas ĝin)

La verda koro de Julio Baghy

Tra la mondo de Paul Bennemann

Sub la signo de la verda stelo (diversaj aŭtoroj)

Terminologia Centro

Averto al niaj artikoleverkantoj

En la Esperantogazetaro ofte ni devas konstati, ke vortoj devenantaj el iu nacilingvo estas senpripense transprenataj en Esperanton. Ekzistas ja vortradikoj kiuj signifas en iu nacia lingvo tute aliajn kiel en alia lingvo; pro tio ni avertas niajn artikoleverkantojn pri la konfuzeblo de signifoj.

Ekz-e en artikolo de Scienca Revuo Vol. 15, n-ro 59-60, p. 74 la verkinto kvarfoje erare uzis la radikon 'rekord' anstataŭ la ĝusta 'registr'. La anglajn vortojn 'to record, recorder ktp' oni ne traduku per la esp-a 'rekord', ĉar oni ne konfuzu 'registri' kaj 'rekordi'! En la artikolo do devas teksti jene: registraĵo, registra folio (Registrier- od. Aufzeichnungsblatt), registriĵo de vivfenomeno (Registriergerät), registra folio de biografo (Merk- oder Registrierblatt). 'Rekordo' povas esti uzata en Esperanto nur en la senco de 'supereco de konkursanto en sporto'.

Alia angladevena vorto, kiun oni erare transprenis kun ĝia angla signifo en plurajn lingvojn, ekz-e la germanan kaj eĉ en Esperanton, estas 'to control'. Ĉi tiu angla vorto ja havas tute alian signifon kiel la germana 'kontrollieren, nachprüfen', sed devas esti tradukata per 'regeln, beschränken', en Esperanto per 'reguli, regi, limigi'. Ekz-e en la artikolo titolita per „Naskokontrolo — plej aktuala” aperinta en „Espero Katolika” n-ro 566 (aprilo 1966) la vortoj 'kontroli' kaj 'kontrolo' nepre estas korektindaj. Do temas pri 'nasko/ regulado aŭ -regado aŭ -limigo' (en la germana: Geburten/regelung, -beschränkung). En germanaj gazetoj oni trovas ofte la eraran vorton 'Geburtenkontrolle' anstataŭ 'Geburten/regelung' oder '-beschränkung'.

Tradukante ni ĉiam eliru de la nocio aŭ signifo, ne de la vorto!

La Direktoro de la Sekcio por Teknikaj Vortaroj de la Akademio de Esperanto (Terminologia Centro)

R. Haferkorn.

Examentaken

van de Algemene Nederlandse Esperanto-examen-commissie
op het examen gehouden te Amersfoort
op 28 mei 1966

M. 3.

Demandoj pri: Originala Verkaro paĝ. 63.
Legu:

Al kelkaj senkuraĝaj Esperantistoj: — Ne sen intereso por vi eble estos la jena letero de unu el niaj amikoj: „En la komenco mi vane penis trovi en nia urbo amikojn por nia afero; ĉie mi renkontis rifuzon, kaj post kelkaj malfeliĉaj provoj mi jam perdis la kuraĝon kaj ĉesis labori, konsolante min per la opinio, ke la mondo ne estas ankoraŭ matura por nia afero kaj ni devas atendi pli bonan tempon. Sed post kelka

tempo mi faris ankoraŭ unu provon, kaj ĝi prosperis al mi trovi unu amikon por nia afero. Kune kun tiu ĉi nova amiko mi nun iris al mia unua rifuzinto kaj ni komencis denove la parolon pri la lingvo Esperanto. Vidante nun ke mi jam ne estas la sola malsaĝulo en nia urbo, la dirata persono denove tralegis la broŝuron, pripensis ĝin pli serioze kaj fariĝis baldaŭ ankaŭ varma amiko de nia afero.”

(El: Originala Verkaro, paĝ 63.)

M. 3.

1. *Senkuraĝa* — hoe vertaalt U dit?
2. Tot welke woordsoort behoren: *sen? ke? aŭ? post? sed? el? de?*
3. *En la komenco* — kunt U dit ook anders vertalen?
4. *Ne sen intereso* — wat is het verschil tussen intereso en interesiĝo?
5. Tot welke woordsoort behoren: *vane, serioze, kune?*
En: jam, nur, nun?
Twee soorten bijwoorden dus. Hoe wordt elk der beide soorten genoemd?
6. *Mi perdis la kuraĝon* — ontleed deze zin in zijn delen, en geef de namen van deze delen in Esperanto.
7. *Konsolante, vidante* — Tot welke woordsoort behoren de woorden op *ant, int, ont, at, it, ot?* iliaj Esperantaj nomoj?
8. Is deze zin juist: *Legante, ke li mortis, la gazeto falis el siaj manoj?* Hoe zou U het zeggen?
9. *Rifuzinto* is iemand die...? Wat denkt U van woorden als *estanto, pasinto, estonto* als vertalingen van resp. tegenwoordige tijd en toekomstige tijd?
10. *Mi vane penis trovi en nia urbo amikojn.* Waarom de *n*? Kunt U nog een ander geval waarin de *n* moet voorkomen? Hoeveel naamvallen kent Esperanto?
11. *Li pripensis ĝin pli serioze. Ni devas atendi pli bonan tempon.* — Hoe noemt men in Esperanto de vorm met *pli*? En met *plej*?
12. En hoe de vorm met *tiel-kiel* in de zin: *Li estas tiel granda kiel mi?*
13. Een leerling schreef eens: *El la du arboj la dekstra estas la plej alta.* Ĉu tio estas korekta?
14. *Malsaĝulo* — ontleed dit woord in zijn samenstellende delen.
15. *Li fariĝis baldaŭ varma amiko de nia afero.* — Achter welke soort werkwoorden wordt *iĝi* gebruikt en achter welke soorten werkwoorden *iĝi*?

S. 3.

U hebt tien minuten tijd om u voor te bereiden op één van de volgende onderwerpen:

OPGAVE 4

Autowegen moeten namen hebben inplaats van nummers.

Dit stelt het genootschap „Onze taal” voor. Duizenden rijden iedere dag op de weg Breda-Tilburg-Eindhoven, zonder te weten, dat het *rijksweg 63* is, hoewel autowegen minstens even belangrijk zijn uit economisch oogpunt, als rivieren.

„Onze taal” sluit zich aan bij prof. dr. C. A. Zaalberg, die al suggesties deed voor namen. Hij meende, dat aan namen als de Piet Hein, of de Willemien gedacht zou kunnen worden.

Kinderen moeten op school nog vaak vragen beantwoorden als: Langs welke waterwegen gaat een schipper van Groningen naar Nijmegen?

Men kan de schippers langzamerhand wel uit de examens weglaten.

Een kind in onze tijd, aldus „Onze taal” zou moeten weten, hoe je langs de beste weg van Zwolle naar Middelburg komt. Naamdeskundigen zullen zich met speelse durf op dit vraagstuk moeten werpen. Zullen hier misschien kansen liggen voor de Esperanto-beweging?

VERTALING VAN OPGAVE 3.

En Zürich oni konstruas muzeon por honorigo de la mondfama arkitekto Le Corbusier. Li persone gvidis kaj kontrolis la preparan laboron ĝis mallonga periodo antaŭ sia morto.

Ĉi estos lia unika menciinda konstruaĵo en lia naskiĝolando.

Ĝi konstruiĝas en la mezo de apudlaga parko proksime al Zürichhorn.

Pro sia eksterordinara stilo ĝi estos nova signilo por Zürich kaj grava vidindaĵo por la turistoj.

Ĝi konsistas el antaŭmuntitaj elementoj el ŝtalo kaj vitro, kun emajla fasado en kontraŭtriciaj Mondrianaj-koloroj.

Onidire lia tuta artheredaĵo estos daŭre ekspoziciata en ĉi tiu muzeo.

Tiu ĉi artheredaĵo konsistas el originalaj grafikoj, oleaj pentraĵoj, skulptaĵoj, mur-tapiŝoj, litografajoj, akvafortoj, ktp.

La muzeo prezentos detalan superrigardon pri la verko de Le Corbusier.

Krom la salonojn por ekspozicioj, prelegoj kaj filmprezentoj, la muzeo entenas ankaŭ loĝejon modelan, instalitan laŭ la planoj de Le Corbusier.

Oni esperas, ke tiu ĉi unika monumento por honorigi unu el la plej grandsukcesaj kaj influaj arkitektoj povos estis malfermita la 6-an de oktobro de la kuranta jaro. Tiam fariĝus Le Corbusier 79-jara.

a. De begrippen overgankelijk en onovergankelijk in verband met de toepassing van de achtervoegsels *ig* en *iĝ*.

b. Het verschil tussen de achtervoegsels *aĵ* en *ec*, benevens het verschil tussen *bono* en *boneco*, tussen *sano* en *sanecco*, tussen *malproksimo* en *malproksimecco*.

U geeft een schema van uw les daarover.

Toelichting:

U moet deze onderwerpen met leerlingen behandelen. Zorg dus voor voorbeelden en begin eenvoudig.

Lernu ludante, ludu lernante

J. W. Minke

Tiun ĉi fojon mi devas raporti pri du enigmoj; sekve mi enkarcerigos mian elokventecon. Rilate al la enigmo en la junia kajero de L.E. mi diris al vi, ke ĝi postulas iom da detektiva talento. Tio tamen ne fortimigis nian enigmo-amikaron. Kontraŭe. Tio ellogis eĉ nian samideanon, D-ron K. Kalocsay el Budapeŝt, por partopreni en la konkurso. Li kaj kelkaj aliaj amikoj estis eĉ pli detektivaj ol Sherlock Holmes kaj serĉis la solvon tro profunde. Preĉipe la vorto „erbio el nia anagramo estis la ŝtono de falpuŝiĝo. Kelkaj kompilis el ĝi la vorton „ibero” pretervidante la multe pli simplan vorton *biero*.

Sinjorino G. Jong-Meppen el Durgerdam (kiun mi bonvenigas en nia rondo!) skribis, ke ŝi turmentegis sian cerbon pro la vortoj „diino” kaj „kremo” por kiuj ŝi ne sukcesis trovi la anstataŭigajn vortojn. Mi tamen ĝojas, estimata sinjorino, ke vi — post tiom da peno — sukcesis solvi la enigmon. Efektive: „indio” kaj „krome” estas la ĝustaj vortoj. La solvo do estas: akaro - ankro - ŝtiparo - barto - krome - nokto - krado - pajlo - kapro - biero - marno - indio - troti - turto - spato - vejno - kadro - stelo - masko - radio - bruto - trovi - lepro - stepo.

La premion mi sendigis al H. Keuter el IJmuiden kun miaj gratuloj. La spaco mankas al mi, almenaŭ nun, por mencii la nomojn de ĉiuj solvintoj, sed mi nepre deziras bonvenigi Sinjoron J. Fortuin el Koog a.d. Zaan en nia „enigma” rondo. Kaj nun la enigmo el la julia numero de L.E. Nur 13 solvojn mi ricevis, eble pro la ferio. Ili venis de S. Aarse; J. H. Bredenoord; B. Busscher-Tuin; J. Derieuw; J. R. van Eynde; H. Hooghuis; D-ro K. Kalocsay; H. Keuter; Mia Maatman; Syfke Musch; A. Reinĉ; F. Smit; P. J. van Tol. La Sorto (kun majusklo!) decidis, ke k-do Van Eynde el Antwerpen ricevis la konatan libro-premion. Mi kore gratulas lin.

La solvo de tiu ĉe enigmo estas: lavakvo - aksiomo - bilanco - orkideo - radiuso - oblikva - kalkano - asbesto - januaro - papilio - akcepti - ciklono - ilustrai - epoleto - naĝanto - cetacoj - oratoro, el kiuj vortoj sekvas la proverbo *Laboro kaj pacienco kondukas al potenco*. Mi petis mencii ĉe la solvo la nederlandan ekvivalenton. Nu, la rezultato estis surpriza! Kiom da kapoj, tiom da opinioj. La vero de tiu ĉi proverbo speguliĝas ankaŭ en la trovitaj ekvivalentoj. Laŭ mi „De aanhouder wint”, estas la plej trafa. Ĉar ne estas sufiĉe da loko por prezenti plenvaloran enigmon, mi decidis, meti antaŭ vin demandon, por provi vian ruzon, aŭ se vi volas, vian inteligentecon. Jen, atentu: Vi havas antaŭ vi 10 sakojn kun moneroj, ni diru guldenoj. En unu el ili la nomeroj estas falsaj. La nefalsaj guldenoj (per kiuj do 9 sakoj estas plenigitaj) *pezas po unu gramon malpli ol la falsaj*. Kiom da moneroj estas en la sakoj vi ne scias; na nombroj estas diferencaj. Ĉu vi povas difini per unufoja pesado, kiu sako enhavas la falsajn guldenojn? Pesante, vi rajtas meti sur la teleron de la pesilo tiom da moneroj el ĉiu sako, kiom vi deziras, *sed nur unu fojon vi rajtas konstati la pezon*. Por la ĝusta respondo mi tamen disponigas al unu el vi la konatan premion! Sendu vian respondon plej laste 15.10.66 al J. W. Minke — Veeteeltstraat 144 — Amsterdam-6.

Esploru vian scion!

H. Kuijt

OPGAVE 5

Eeuwenlang was Lapland volkomen geïsoleerd van de buitenwereld. Er bestond geen contact met het moderne Europa en het zou misschien nog zo zijn, indien er even voor de laatste wereldoorlog geen wegen waren aangelegd. Lange asfaltwegen boorden zich door het eenzame land van moerassen, sneeuw en ijs en ontsloten het gebied niet alleen voor algemene vooruitgang maar ook voor verderfelijke invloeden.

Een grote vijand was de alcohol, het z.g. „vuurwater”, dat ook een groot deel van de indianen eens uitroede.

Veel Lappen zetten al hun geld om in sterke drank en omdat er langs normale weg moeilijk aan te komen is, zorgen ze zelf voor de bereiding, die in het geheim plaats vindt. Deze uit hout bereide alcohol is een van de gemeenste soorten, die tot krankzinnigheid kunnen leiden.

De weg naar moderne beschaving gaat met velerlei moeilijkheden gepaard hetgeen vooral geldt voor de jeugd.

VERTALING VAN OPGAVE 4.

En la momento, kiam ni estis invitataj por veni al la biblioteko, kie la seanco okazos, ni estis ĉiuj, sen escepto, scivolaj kaj bonhumoraj. Eĉ la dubemuloj inter ni havis senton de streĉa atendo, kian la iluziisto klopodas veki ĉe sia publiko. Ni havas kaŝe la senton, ke estus por ni plezure esti trompetitaj. Kiel ajn ĝi estis, ni estis unuanime pretaj-por-kunlaboro kaj tiel ni eniris la bibliotekon.

La ejo estis kvazaŭ speciale farita por nia celo. Ĝi estis tre granda kaj alta; la muroj estis tegitaj per malhela ligno kaj la plafono portis fortaj traboj, sur kiuj ripozis la tuta strukturo. Tri murojn kovris grandaj libroŝrankoj kun nekalkuleblaj libroj, kaj en la kvara — la muro al la direkto de la maro — estis du grandaj fenestroj, post kiuj videbliĝis nun nenio alia ol mallumo. Krome, la fortego de la vento skuis la grandajn fenestrovitrojn.

Grandaj krepusklampoj zorgis pri varma, obtuza lumo kaj en la forno brulis forta fajro.

Ni eksidis kaj kun plena atento rigardis al la pordo, kie la fremdulo devis aperi. En niaj koroj ni esperis, ke li faros el ĝi interese spektaklon. En tio ni ne eraris.

NE UNU

Legante raporton pri eksterlanda vojaĝo de unu el niaj amikoj, mi haltis ĉe la frazo: „Amikajn servojn ne unu fojon faris al mi esperantistoj.”

Kion la aŭtoro volis diri pertiuj vortoj? Ĉu li laŭdas aŭ mallaŭdas la konduton de la esperantistoj?

„Ne unu fojon” ja povas signifi ne nur „pli ol unu fojon”, sed ankaŭ „malpli ol unu fojon”!

La frazo do estas miskompreniga. En landa senco li devis skribi: *ne nur unu fojon die: pli ol unu fojon*; en senco mallaŭda li devis skribi: „*eĉ ne unu fojon*”. En alia organo mi legis: „Iam sur la Balkanoj la rilatoj inter la najbaraj popoloj ne estis amikaj, sed tute male: *ne unufoje ili militis inter si.*”

La samajn vortojn oni povus uzi en jena frazo: „Nun la rilatoj inter la najbaraj popoloj dum multaj jaroj estas amikaj: *ne unufoje ili militis inter si.*”

Ĉu Esperanto vere vivas?

J. Ph. Punt

OPGAVE 3

Jagen op geluid; een boeiende hobby.

Een geluidshobbyist anno 1966 heeft de beschikking over een verbazingwekkend arsenaal van toestellen en mogelijkheden. Ook zonder dat hij over enige vakkennis beschikt, is 'de man met de bandrecorder' in onze dagen heer en meester op een terrein waarop hij zich naar eigen smaak en temperament volstrekt autonoom en creatief kan uitleven. Hij is naar eigen verkiezing komponist en dirigent, jager en ontdekkingsreiziger, klankbeeldregisseur en radioverslaggever. Hij is zelfs heerser over het natuurgeweld.

Onweer? Een peuleschil! Je hoeft alleen maar hard in de microfoon te blazen, een plaatje blik te schudden of een paar akkoorden op de piano aan te slaan en die dan met halve snelheid weer ten gehore te brengen.

Het maken van eigen hoorspelletjes, met familieleden of vrienden als stemmenmateriaal en opgesierd met zelfgemaakte geluideffecten, is voor tallozen een bron van intense vreugde en voldoening geworden.

De 'effecten' leveren veelal minder problemen op dan de levende deelnemers. De geluidshobbyist strooit rijst of suiker op een strak vel papier en produceert op die wijze met simpele middelen een overtuigende 'zware regenval'.

Hij kan paarden door de kamer laten draven door twee halve kokosnoten tegen elkaar te kloppen, auto's laten remmen door een metalen voorwerp over glas te krassen en locomotieven laten stomen door houtjes met schuurpapier tegen elkaar te wrijven. Voetstappen in de sneeuw creëert hij door aardappelmeel met de vingers te kneden en hij haalt een levenschte bosbrand in huis door lucifers voor de microfoon te breken en tegelijkertijd een stukje cellofaan te verfrommelen of een spanen lucifersdoosje stuk te knippen. De 'geluidsreceptenboeken' vormen vermakelijke lectuur en het zelf maken van geluiden geeft vaak meer voldoening dan het gebruik van 'kant en klare' op de plaat verkrijgbare geluidseffecten.

La samaj vortoj, sed kun inter si kontraŭaj signifoj! Estas vere, ke la kunteksto helpas trovi la ĝustan signifon, sed ĝi faras tion ne tuj: Tial estas pli bone skribi en la unua frazo: ne nur *unufoje*, aŭ: *pli ol unufoje*, kaj en la dua: *eĉ ne unufoje*. F.F.

PRI LA UZO DE AKUZATIVO EN DUBAJ KAZOJ

Tuŝante la akuzativon mi povas al vi doni la jenan konsilon: uzu ĝin ĉiam nur en tiuj okazoj, kie vi vidas, ke ĝi estas efektive necesa; en ĉiuj aliaj okazoj, kie vi ne scias, ĉu oni devas uzi la akuzativon aŭ la nominativon — uzu ĉiam la nominativon. La akuzativo estas enkondukita nur el neceso, ĉar sen ĝi la senco ofte estus ne klara; sed ĝia uzado en okazo de nebezono pli multe malbeligas la lingvon ol la neuzado en okazo de bezono.

Lingvaj Respondoj, Sesa Eldono, p. 68

Leert Esperanto

De man, die ik op een zondagmorgen in het Amsterdamse Vondelpark tegenkwam, was lang niet jong meer. Ik kende hem niet, maar hij droeg de Esperantoster, dus schoot ik hem aan om in Esperanto een praatje met hem te maken. Hij was zichtbaar verheugd een esperantist te ontmoeten en vertelde dat hij tijdelijk verpleegd werd in een naburig ziekenhuis, waarvan de dokter hem had aangeraden 's morgens een wandeling in het park te maken. Hij kwam uit een andere plaats, waar hij het vak van schoenmaker had uitgeoefend. Op 85-jarige leeftijd had hij Esperanto geleerd, meer uit nieuwsgierigheid, zoals hij zei, maar het had hem gepakt en niet meer losgelaten.

„Ik word de volgende maand 88”, vertelde hij, „maar in die drie jaar heb ik aan het Esperanto zoveel genoeg beleefd, dat ik het elke dag betreur er niet eerder mee begonnen te zijn! Ik heb nooit vreemde talen geleerd, mijnheer, dat had ik in mijn vak niet nodig, maar ik geloof, dat ik met Esperanto meer bereikt heb, dan menigeen met de kennis van Frans, Duits of Engels! Met Esperanto kijk ik, bij wijze van spreken over alle grenzen heen. In de gehele wereld heb ik vrienden gevonden. Ik korrespondeer met mensen in Frankrijk, Engeland, Hongarije, Estland, Tsjechoslowakije en nog andere landen, zelfs met Chinezen en Japannezen. Hoeveel talen had ik wel moeten leren, om dit te bereiken! Toen ik aan Esperanto begon, wist ik niet, dat de taal reeds zo verbreid was! U moet de gezichten van mijn medepatienten en van de dokter en de zusters eens zien, als ik buitenlandse post krijg! Ik lees hun gedachten: zo'n eenvoudige schoenmaker... Vooral de vreemde postzegels hebben hun belangstelling. Die geef ik altijd weg, want ik ben geen verzamelaar. Toch hebben die ogenblikken aan mijn bed ook belangstelling voor Esperanto gewekt. De dokter bladert altijd even in de Esperanto-boeken, die ik lees en vraagt soms het een en ander over de taalregels. Hij zegt nooit veel, maar gisteren, toen hij mij het leesboek terug gaf, dat ik hem had geleend, kon hij zich blijkbaar niet inhouden en zei: „Die Dr. Zamenhof was een taalkundig genie; ik heb grote waardering voor hem.”

Verleden jaar kreeg ik onverwacht bezoek van een mij onbekende esperantist uit Joegoslavië, die toevallig mijn huis voorbij kwam en op de deur het bordje „Esperanto parolata” zag. Wat een gezellige dag hebben we samen beleefd! 't Vreemde was, dat hij helemaal niet vreemd voor mij was. 't Leek net of ik met een landgenoot sprak, en ik geloof, dat hij het ook zo voelde!”

Ik genoot van het enthousiasme van de ouwe baas. Hij zweeg een ogenblik en zei toen: „Weet u, wat ik nog graag zou willen? Zo'n internationale Esperanto kongres bijwonen, dat elk jaar en telkens in een ander land wordt gehouden en waar honderden esperantisten uit tientallen landen bijeenkomen en maar één taal gesproken wordt: Esperanto! Twee leden van onze Esperanto-klub zijn er het vorige jaar heen geweest en hebben ervan verteld. Dat moet iets geweldigs zijn! Ik lees vaak de rede, waarmee Dr. Zamen-

en de wereld gaat voor U open!

hof het allereerste kongres geopend heeft, in 1905, en waar ruim 800 mensen uit 20 landen aanwezig waren. Altijd ontroeren mij zijn woorden: „Hier zijn geen Fransen met Engelsen, geen Russen met Polen samengekomen, doch mensen met mensen!”

Maar op mijn leeftijd”, vervolgde hij, durf ik geen lange reis te ondernemen. Mijn gezondheid, ziet u...” En met een zucht: „Ik had er eerder aan moeten beginnen...”

„U hebt dus ondervonden”, merkte ik op, „dat men nooit te oud is om Esperanto te leren.”

„En nooit te jong, meneer, nooit te jong! Ik heb daarom mijn kleinzoon er toe gebracht een schriftelijke cursus te volgen. Hij moet weliswaar voor zijn vak leren, maar voor die cursus moet hij zich een uurtje of twee in de week vrijmaken. Ik help hem dan een beetje, hoewel dat eigenlijk niet nodig is. Die cursus wijst de weg vanzelf. De knaap is 15 jaar en heeft dus nog een lang leven voor de boeg om van het geleerde profijt te trekken, misschien nog niet in materiële, maar in elk geval in geestelijke zin, want hij gaat zich *wereldburger* voelen in de ware betekenis van het woord. Het ver-

keer met zoveel volken maakt ons geestelijk rijk en bevordert de vredesgedachte, waaraan in deze tijd zo'n grote behoefte is.”

Wij hebben nog lang met elkander zitten praten en onze ervaringen met Esperanto uitgewisseld, die in wezen niet veel verschilden. Inderdaad staat voor de esperantist de gehele wereld open, bestaan voor hem geen grenzen!

Men is nooit te oud, noch te jong om Esperanto te leren!

Ook voor u zal de wereld open gaan als u het voorbeeld volgt van de velen, die u zijn voorgegaan en u enige tijd wijdt aan het leren van Esperanto, de internationale taal. Voor u heeft de Onderwijsdienst van onze Bond een schriftelijke cursus uitgegeven, die ieder, ongeacht zijn voorontwikkeling, kan volgen. Vraag eens een proefles aan het Sekretariaat van de Bond van Arbeiders-Esperantisten, Nepveustraet 33 II, Amsterdam W.

Men is nooit te oud of te jong om verder te leren!

Daarom geven wij eveneens schriftelijke cursussen uit, die opleiden voor de E-, M-en S-examens van de Algemene Nederlandse Esperanto-Examen-Commissie. Vraagt voor deze cursussen prospectus aan bovengenoemd adres.

Ten slotte geven wij een *Literatuur-cursus* uit, zonder examendoel, die beoogt de kursist uitgebreide kennis bij te brengen omtrent de voornaamste schrijvers en vertalers en hun werken, en waaruit de ontwikkeling van de taal zal blijken van 1887 tot vandaag.

Vraagt inlichtingen eveneens aan bovengenoemd adres. F.F.

Schriftelijke cursussen van onze Onderwijsdienst

Populaire cursus voor beginners

De cursus bestaat uit 30 lessen met duidelijke verklaringen en spraakoefeningen. Voor het behalen van een diploma is deze cursus *niet toereikend*. Daarvoor dient de uitgave van onze:

Prijs f 20,—. Desgewenst te voldoen in 4 maandelijkse termijnen van f 5,—.

Opleidingscursus voor het E(lementa) diploma

De bezitters van dit diploma hebben bewezen de taal en iets van de geschiedenis van het Esperanto te kennen.

Duur: 8 maanden. Prijs f 12,50. Naar keuze te voldoen in 1 termijn van f 5,— en 3 van f 2,50.

Opleidingscursus voor het M(eza) diploma

Studie tot het verkrijgen van meer inzicht in de grammatika van de taal en verdieping van de kennis der Literatuur, voldoende om onderricht te geven aan beginners.

Duur: 1 jaar. Prijs f 15,—. Betaling mogelijk in 3 maandelijkse termijnen van f 5,—.

Opleiding voor het S(upera) diploma

Getuigschrift van bekwaamheid in de derde (hoogste) graad, d.w.z. grondige theoretische en praktische kennis van Esperanto.

Duur: 1 jaar. Prijs f 25,—. Naar keuze te voldoen in 5 maandelijkse termijnen van f 5,—.

Voor al onze cursussen geldt: Korrekctie van vertaal oefeningen, verklaren van moeilijkheden, hulp bij verdere studie, inlichtingen over examens, advies bij de aanschaffing van boeken etc. etc., door bekwame Esperantoleraars.

Het examen S staat onder toezicht van een Rijksgekommitteerde van de Minister van Onderwijs enz.

Ten dele reeds uitgegeven: Leidraad voor de studie van de Esperanto-Literatuur, *Literatura kurso. 12 afleveringen*.

Prijs voor leden FLE f 35,—. Niet leden f 40,—.

Opgaven voor één der cursussen gelieve men te zenden aan de Bond van Arbeiders-Esperantisten, afd. Onderwijsdienst, Nepveustraet 33, Amsterdam. Men vermeldt in blokletters naam en adres, alsmede geboortedatum, de cursus waarin men geïnteresseerd is en de wijze van betaling. Het giro-nummer van de afd. Onderwijs is 512970, t.n.v. penningmeester Instrua Servo, Amsterdam.

Afdelingen van de Bond van Arbeiders-Esperantisten

Alkmaar: W. Joon-Frielink,
Rembrandtstraat 17.
Amersfoort: A. Noordewier-Jagtenberg,
Kon. Emmalaan 7, Leusden.
Amsterdam 1: W. Dekker,
P. Baststraat 12^{'''}, Z.
Amsterdam 2: A. Kloek,
Veeteeltstraat 40hs, O.
Amsterdam 3: M. v. d. Haterd,
Transvaalstraat 94, O.
Amsterdam 4: H. Hoen,
Von Liebigweg 7, O., tel. 50787.
Amsterdam 5: G. Roelofs,
G. Callenburgstraat 4^{''}, W., tel. 187643.
Amsterdam 6: H. P. Muller-Leive,
Th. Dobbestraat 92 hs., W.
Amsterdam 7: H. v. d. Akker,
Weegbreestraat 25, N.
Amsterdam 8: mevr. J. Bohlander,
Bertelmanstraat 20, Z.
Amsterdam 9: mevr. V. Bolding,
Kwadijkstraat 13, N.
Amsterdam 10: W. v. d. Broek,
Oude Schans 50, C., tel. 020-243239.
Amsterdam 12: A. de Vries jr.,
Castorplein 26, N., tel. 020-68349.
Antwerpen: Jos. Bonte,
Ruggeveldlaan 633, Deurne (Antw.)
Apeldoorn: A. Lakemond,
C. P. Durlinglaan 31, Ugchelen.
Arnhem: J. W. Saaltink,
Buysstraat 30.
Beverwijk: D. Kaspers-Boes,
Gr. Janstraat 39.
Breezand: C. de Graaf,
Zandvaart 50.
Delft: G. Pasman,
Maria Duijstlaan 76.
Dordrecht: J. Hoogerwerf-Boelhouwer,
J. Israëlsstraat 59.
Ede: M. M. Bouma-Tichelaar,
Veenderweg 229.
Enschede: A. Limburg,
Nieuwluststraat 40.
Gent: J. Bracke-Staelens,
Tulpstraat 52.
Gouda: mevr. G. v. d. Lecq,
Kon. Wilhelminaweg 179.
Groningen: C. de Jager,
Stephensonstraat 13.
Den Haag 1: F. Kokken,
Oosterhesselenstraat 124.
Den Haag 2: H. Maasdam,
Van Gaasbekestraat 3, Voorburg,
tel. 070-837669.
Den Haag 5: P. Bos,
Larensestraat 13.
Haarlem: J. J. Schouten,
Neptunusstraat 39, tel. 02500-63484.
Den Helder: H. Korbée,
Burg. Houwingsingel 55.
Hengelo: F. v. d. Meijden,
Twekkelerweg 131.
Hilversum: L. Telder,
Rigelstraat 16.
Laren-Blaricum: J. Kroon-Rentinck,
Molenweg 1, Eemnes (U.).
Leeuwarden: D. Blanksma,
Marnixstraat 102.
Leiden: F. G. Kokkedee-Montanus,
L. de Colignystraat 2.
Lochem: D. J. Oudenampsen,
Bergweg 21.
Middelburg: P. Weber-van Wezel,
Noordweg 112.
Nieuwe Niedorp: R. Rienks,
Plantsoendwarsstraat 10, Lutjewinkel.
Purmerend: H. Groot-Kraen,
Bern. Nieuwetijstraat 44.

Rotterdam 1: L. Slot,
v. d. Sluijsstraat 29c (4).
Rotterdam 2: mevr. H. Vollegraaf,
Hordijk 288 (26).
Rotterdam 3: Adrs. Kooij,
Franselaan 270 b, tel. 152131.
Rotterdam 6: S. Stierman,
Boergoensevliet 51 b (21).
Schagen: Jan Winkel,
Laurierstraat 19.
Schiedam: H. Letsch sr.,
Lekstraat 100 b.
Utrecht: G. C. de Greef,
Minahassastraat 58 bis.
Wageningen: G. Nieuwenhuis,
Prinses Irenestraat 11.
Willebroek (België): C. Dalemans,
Appeldonkweg 37.
Wormer: F. Langeberg,
Zandweg 82.
Wormerveer: G. Woud,
Rusthuis Wandelweg 65, 2e etage, 10.
Wijdenes: M. Groen-Groot,
Zesstedenweg 333, Grotebroek,
tel. (02286) 1628.
IJmuiden: M. Maatman-v.d. Starre,
Hofstedestraat 44.
Zutphen: H. W. Altena,
Lammersstraat 19, tel. (06750) 4433.
Zwolle: A. ter Braak,
Geraniumstraat 5.

Fundamentele feiten over Esperanto,

een uitgave van het Centrum voor Onderzoek en Dokumentatie (CED), is in een nederlandse vertaling verschenen, verzorgd door de Federatie van Esperanto-organisaties in Nederland. Deze documentaire is niet bedoeld als een vlugschrift, dat we bij iedereen in de bus stoppen, doch voorziet in de behoefte diegenen die werkelijk iets meer over Esperanto en de organisatie wensen te vernemen, hierover te informeren. Onze Bond stelt deze uitgave gratis ter beschikking van die leden, die hiermee weg weten, op voorwaarde dat niet alleen het gewenste aantal wordt vermeld, doch ook de namen (functies) en adressen van die personen of organisaties aan wie men een exemplaar wil doen toekomen. Het spreekt vanzelf dat het hoofdbestuur reeds de hoofdbesturen der ons verwante organisaties van deze uitgave heeft laten kennismaken. Schrijft u even naar Nepveustraat 33, Amsterdam-W.?

Esperanto wint veld

Onze sympathiserende leden zullen dit nummer van EwV voor het laatst via onze afdelingen ontvangen. Een praktische aanpak van dit onderdeel van onze activiteiten, leidt tot centralisering van het adressenmateriaal en rechtstreekse verzending van het blad naar ons sympathiserend lid. Eén en ander houdt eveneens in, dat men niet meer bij u aan de deur komt voor het innen van de contributie, doch dat u vriendelijk verzocht wordt de girokaart, welke u in het volgende nummer zult aantreffen, in te vullen en op te sturen.

De Nieuwe Limburger:

Esperanto erkend als liturgische taal

MAASTRICHT — Het katholieke Esperanto-centrum in Rome heeft meegedeeld dat het Esperanto officieel is toegestaan als liturgische taal in de h. mis. Het betreft hier een persoonlijke beslissing van de paus, daar de constitutie over de liturgie, uitgevaardigd door het tweede Vaticaanse concilie, wel het gebruik van de nationale talen in de liturgie regelt, doch geen melding maakt van de mogelijkheid ook een internationale taal te gebruiken. Door de medewerking van de postconclaire commissie voor de toepassing van de constitutie over de liturgie werd een verzoek aan de paus voorbereid. Met een documentatie, over de verbreiding van het Esperanto, de toepassing op internationaal gebied en de katholieke belangen die door het gebruik van Esperanto worden gediend werd dit verzoek onderstrept. Kardinaal Lercaro, de voorzitter van de commissie voor liturgie mocht in een audiëntie op 21 april j.l. de instemming van de paus ontvangen. Toegestaan werd aan de Internationale Organisatie van Katholieke Esperantisten om bij gelegenheid van bijeenkomsten en congressen het Esperanto te gebruiken voor de lezingen en de oratie onder de h. mis. Voor de goedkeuring van de teksten in het Esperanto, die bij die gelegenheden zullen worden gebruikt, is aangewezen mgr. Eduard Macheiner, tit.-bisschop van Selja en voorzitter van de Oostenrijkse commissie voor liturgie.

ESPERANTO LEERBOEK

door mej. G. H. Benink

Generaties Esperantisten ontvingen hun eerste onderricht in het Esperanto uit dit leerboek. Generaties zullen nog volgen.

Dit jaar verschijnt de geheel herziene en gemoderniseerde derde druk. In 61 lessen behandelt het de volledige leerstof, helder en overzichtelijk.

Na verschijning van de derde druk wordt aan cursusleiders-docenten op aanvraag gaarne een presentexemplaar gezonden.

UITGEVERIJ H. STAM HAARLEM N. V.
Haarlem — Zijlweg 1 — telefoon (02500) 13956

